

L'eguassada

(ALDC, VI, 1372. L'eguassada)

El concepte 'ramat d'egües' s'ha format amb un der. de *egua* (amb les seves var. formals) o amb una lexia complexa que té per nucli *ramat* o un dels seus sinònims (*guarda*, *rabera*, etc.); veg. mapes 804 i 817, per a complements als comentaris. La forma més fidel a l'etimologia és *eguassada*, der. de **eguassa* < (GREX) EQUACEA 'ramat de cavalls i egües' (s. XVII; cf. arag. ant. *yguacero*), que té per base *egua* (< ÈQUA), amb la var. *egguassada* 98. Altres nuclis han deixat altres der.: de *ega*, *egassada* 10, 12, 19 i, per afèresi, *gassada* 7, 11; de *eugua*, *euguassada* 25, 26; de *euga*, *eugassada* 14, 16-18, 20-24, 27-29, 32, 36, 44, 45, 49, 52, 92, 103; de *equa*, *equassada* 86; de *euca*, *eucassada* 91; de *iegua* i *ieua*, *ieguassada* 99 i *ieuassada* 87, 94, 99, respectivament; *eguatada* 93 sembla una combinació del suf. -at, dim., i -ada, col·lectiu. D'altra banda, *euga* és la base de *eugada* 39, 41; *egua*, de *eguada* (var. *egguada* 101); *eua*, de *euada* 47; *euca*, de *eucada* 112; *ieua*, de *ieuada* 148, 170; *iegua*, de *ieguada*.

La idea de col·lectivitat es pot fer també partint d'un altre nucli, sufixat o no, encara que es refereixi al masculí (*cavall*, *mul*, *poltro*): *rossam* 18, der. col·lectiu de *rossa* 'animal de peu rodó, d'ús especialment despectiu', d'origen incert, amb el suf. col·lectiu -am (< -AMEN), com *aviram*, *brancam*; *mulatada* 189, der. de *mulat* 'mul jove', amb el suf. dim. -at (< -ATTU); *cavallada* 107, der. de *cavall* (< CABALLU); *potrada* 172, der. de *potro* (< preromà *PŪTRO [DECat]); *peada* (d'eues) 172, 175, 182,

col·lectiu de *peu* (< PĒDEM), amb la var. *piara* 167 (< cast.); *dula* (de *ieues*) 100, 109, 110, 112, 151, 166, de l'àr. vg. DŪLA 'torn, ocasió successiva de cada u' (DECat), que de 'tanda' va passar a 'ramat compost de caps pertanyents a diversos propietaris, que va a pasturar a la muntanya'. Les formacions perifràstiques tenen per nucli: *ramat* (d'egües, d'eugues, d'eugües, d'eggües, d'eqües, d'euques, d'eues, de ieues, de iegües; de cavalls 48, de poltres 52), compost de *ram* i el suf. -at, indicador de gran quantitat; *ramada* (d'eugues, d'euques) 34, 46, 51, 109, 113, f. de *ramat*; *guarda* (d'egos, de ieues), deverbals de *guardar*; *rabera* (d'eues, de ieues; de cavalls 141, 143), var. de *ramera* 133; *ganao* (d'egües, d'eues, de ieua, de iegües, d'haques; de cavalls 159), var. de *ganado*, manlleu al manxec i murcià; *ganada* (de iegües) 186, f., pron. [gan'a], per atracció de *manada* (pron. [man'a]); *ganaderia* (d'egües) 185, del cast. *ganadería*; *escamot* (d'egues) 15, potser var. de *escabot*, amb el der. *escamotada* (d'egues, d'eugues) 15, 21; *manada* (d'eues, de iegües; de cavalls 19) 147, 154, 184, pres del cast., però *menada*, d'àrea or., seria genuí (de *menar* 'conduir' < MĪNARE); *colla* (d'egos, d'egües, d'eqües) 71, 86, 88, de CŌPŪLA 'unió'; *pradera* (de *recio*) 162 (< cast.), des de 'terreny cobert de prat'; *tocada* d'euques 114, der. de *tocar*, d'origen onomatopèic, en el sentit de 'menar l'egua, fer-la caminar, etc.'; *fiotto d'ebbas* 'grup d'egües' 85, pres de l'it. (< fr. *flot*).

Eguassada i *ramat d'egües* es reparteixen el Principat; *rabera d'egües* ocupa el tort.; *ganao d'eues*, el val., i *guarda d'egos*, el mall.

Són mots normatius *eugassada*, *dula*, *escabot*, des del DOrt, 1917; *rabera* "ramat d'animals de pastura" (DIEC_I, 1995, corregint "ramat de bens o cabres" del DG_I, 1932), *guarda* "ramat", des del DIEC_I, 1995.

